

Haarlem

Gemeente Haarlem

College van burgemeester en wethouders

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Raadsfractie GroenLinks
t.a.v. de heer L. Mulder

Datum 29 mei 2012
Ons kenmerk MenS//2012/198770
Contactpersoon mr. drs. T Schade
Doorkiesnummer 0235114628
E-mail tschade@haarlem.nl
Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 38 RvO (nadeelcompensatie voor ondernemers in Haarlem)

Geachte heer Mulder,

Op 16 april heeft u vragen gesteld ex art. 38 RvO inzake nadeelcompensatie voor ondernemers in Haarlem.

Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen. Hieronder is uw vraag steeds cursief weergegeven waarna het antwoord van het college volgt. Voor een compleet beeld van de context voegen wij uw brief bij deze antwoordbrief.

1. Kunt u aangeven hoeveel aanvragen tot schadevergoeding/nadeelcompensatie de afgelopen 5 jaar door Haarlemse ondernemers zijn ingediend?

Antwoord:

Er zijn in de afgelopen 5 jaar 37 verzoeken binnen gekomen van ondernemers.

2. In hoeveel gevallen hebben deze aanvragen geleid tot schadevergoeding?

Antwoord:

In geen enkel geval is schadevergoeding uitbetaald. In één geval is de ondernemer wel op andere wijze gecompenseerd. Verder zijn er nog 3 verzoeken in behandeling. Wij wachten in 2 gevallen op informatie van de ondernemer en in één geval op de eindrapportage van een expert. De redenen waarom in de overige 33 gevallen geen schadevergoeding is betaald worden hieronder aangegeven.

- In 12 gevallen is na ons (uitgebreide) schriftelijk verzoek geen verdere informatie door de ondernemer gegeven.
- In 7 gevallen is het verzoek afgewezen omdat sprake was van actieve risico aanvaarding (zie onder bij vraag 4 voor uitleg).
- In 5 gevallen betrof het geen werkzaamheden van de gemeente Haarlem. Hiervan zijn 3 gevallen bij het Hoogheemraadschap Rijnland behandeld en door een commissie afgewezen.

Gaarne bij beantwoording ons kenmerk vermelden.
Bezoekadres: Zijlvest 39, Haarlem
www.haarlem.nl

- In de overige 9 gevallen is het verzoek verder inhoudelijk beoordeeld. Hierbij werd in 3 gevallen geen causaal verband vastgesteld tussen werk en omzetsdaling (in een geval is hierbij een expert ingeschakeld en in een ander geval is de gemeente door de Raad van State in het gelijk gesteld). Twee gevallen hadden te maken met de reparatie van de Appelaargarage (hierbij waren meerdere afwijzingsgronden, bedrijven waren bereikbaar, overmacht gemeente, specialiteitsbeginsel en onvoldoende causaal verband aangetoond). In de overige 4 gevallen was de tijdsduur van de verminderde bereikbaarheid minder dan 4 maanden, waren de bedrijven bereikbaar gedurende het werk, volgens constante jurisprudentie (zie onder bij vraag 4) is dan sprake van normaal maatschappelijk risico.

In 2006 is wel aan een ondernemer compensatie toegekend.

3. Is er door B&W en raad vastgesteld beleid ten aanzien van nadeelcompensatie?

Antwoord:

In 2005 is door de raad de Nadeelcompensatieverordening voor infrastructurele werken 2005 vastgesteld. Deze verordening is een procedurele verordening en heeft een beperkte werking. Destijds is gekozen om geen materiële verordening te maken.

Bij de beoordeling van de verzoeken wordt daarom gekeken naar de jurisprudentie van de Hoge Raad en de Raad van State en wordt in praktijk wel een eenduidig beleid gehanteerd om deze verzoeken te beoordelen. In het verleden is deze praktijk een aantal malen getoetst door de rechter waarbij geoordeeld is dat de gemeente deze criteria mocht hanteren.

Eind maart is het wetsvoorstel Nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten door de Tweede Kamer aangenomen. Naar verwachting zal de wet in 2013 in werking treden. Vanwege deze ontwikkeling zal de Verordening Nadeelcompensatie (zoals eerder wel het plan was) dit jaar niet worden aangepast. De nieuwe wet voorziet in een gelijke procedurele behandeling van dit soort verzoeken. Dit betekent dat in alle gevallen waarbij de overheid het verzoek om schadevergoeding door rechtmatig overheidshandelen afwijst, bezwaar bij het bestuursorgaan en beroep bij de bestuursrechter open staan.

4. Welke criteria worden er gehanteerd wanneer verzoeken om schadevergoeding binnenkomen?

Antwoord:

Allereerst zijn wij voor de beoordeling afhankelijk van de informatie die wij van de ondernemers krijgen. Dit zijn stukken als jaarrekeningen en omzetgegevens van drie jaar voor het ontstaan van de schade en de gegevens van de periode waarover schade wordt geclaimd, branchegegevens, inschrijving Kamer van Koophandel. Pas als deze informatie binnen is kan het verzoek inhoudelijk worden beoordeeld.

Vervolgens wordt een beoordeling gemaakt aan de hand van de volgende stappen.

- Is causaal verband aangegeven tussen handelen en schade?

Indien de omzetschade van een ondernemer geheel/ primair het gevolg is van brancheontwikkelingen dan is er geen causaal verband.

- Is er sprake van voorzienbaarheid of actieve risicoaanvaarding?

De schade blijft in ieder geval voor rekening van de aanvrager voor zover hij het risico van het ontstaan van schade heeft aanvaard (actieve risicoaanvaarding). Hiervan is bijvoorbeeld sprake als men een ongunstige overheidsmaatregel ziet aankomen en toch investeringen doet, of als men zich vestigt op een plek waar ten tijde van vestiging al bekend is, dat de overheid een verkeersmaatregel gaat nemen of een grootschalig bouwproject gaat starten (denk aan de ontwikkelplannen voor het Stationsplein).

- Is sprake van een speciale last?

Om in aanmerking te komen voor schadevergoeding moet aan het vereiste worden voldaan dat de schade op een bepaalde groep burgers of instellingen drukt. Schade waar iedereen mee te maken krijgt komt niet voor vergoeding in aanmerking. De burger of het bedrijf moet onevenredig zwaar worden getroffen in vergelijking met een andere groep burgers of bedrijven die in een met de zijne vergelijkbare positie verkeren.

- Is sprake van normaal maatschappelijk risico?

Een aanspraak op nadeelcompensatie bestaat alleen als het nadeel uitstijgt boven het normaal maatschappelijk of ondernemersrisico. De vraag of het nadeel in een bepaald geval uitgaat boven het normaal maatschappelijk of ondernemersrisico moet worden beantwoord aan de hand van alle van belang zijnde omstandigheden van het geval. Hierbij wordt gekeken naar de aard van het schadeveroorzakende besluit, het gewicht van het belang dat met dat besluit is gediend, en de mate van voorzienbaarheid van het besluit en de aard en de omvang van de schade. (zie HR 17 december 2004, AB 2006,44, ABRvS 21 juni 2006, LJN AX9047, 200508280/1, CBB 10 december 2008, nr. AWB 07/801).

Zo wordt in de jurisprudentie aangenomen dat ingrepen in de infrastructuur moeten worden beschouwd als een normale maatschappelijke ontwikkeling, waarmee iedereen kan worden geconfronteerd.

De Afdeling (ABRvS) stelt dat als uitgangspunt geldt dat het treffen van een verkeersmaatregel als een normale maatschappelijke ontwikkeling moet worden beschouwd, waarmee eenieder kan worden geconfronteerd en waarvan de nadelige gevolgen in beginsel voor rekening van betrokkenen behoren te blijven.

Een zekere omzetsdaling behoort dan tot het normaal maatschappelijk risico. Welk percentage redelijk is hangt van andere omstandigheden af. Vaak wordt gekeken naar de duur van de maatregel, schadebeperkende maatregelen van de gemeente en in hoeverre het bedrijf nog bereikbaar was.

Schade die het gevolg is van voorzienbare werkzaamheden van zeer korte duur (bijvoorbeeld 2 tot 4 weken) worden altijd geacht voor rekening van de ondernemer te blijven. Denk hierbij aan onderhoud aan wegen.

Verder wordt getoetst of het ondervonden nadeel een drempel van 15% omzetverlies overschrijdt. Deze drempel wordt geacht een indicatie te zijn van de omvang van het omzetverlies dat wordt geacht te behoren tot het normaal aanvaardbaar ondernemersrisico. Mocht het omzetverlies de drempel overschrijden, dan wordt de omvang van het nadeel berekend. Hiervoor wordt dan altijd een

expert voor ingeschakeld. De expert berekent het nadeel. Omzetverlies sec wordt nooit vergoed omdat bij mindere omzet de ondernemer in het algemeen ook minder kosten heeft.

Ook in twijfelgevallen wordt een expert ingeschakeld.

Niet het gehele nadeel zal door de gemeente worden vergoed. Er is immers geen onrechtmatig handelen van de gemeente dat ten grondslag ligt aan het verzoek maar rechtmatig handelen in het algemeen belang. Een percentage van het nadeel blijft voor rekening van de ondernemer. In Haarlem wordt een percentage van 25% gehanteerd (naar gelang het nadeel langer duurt wordt dit percentage minder). Als de ondernemer heeft nagelaten redelijke maatregelen ter voorkoming of beperking van schade te nemen (passieve risicoaanvaarding) kan schadevergoeding geweigerd worden, of wordt de plicht tot het vergoeden van schade beperkt. Indien de ondernemer een uitkering krijgt van de verzekering ter zake van de geleden schade komt hij ook niet voor nadeelcompensatie in aanmerking. Tot slot kan bij vaststelling van de te vergoeden schade ook gekeken worden of het besluit dat schade heeft veroorzaakt ook niet tevens een voordeel voor de benadeelde heeft opgeleverd. Dit voordeel moet worden verrekend met de te vergoeden schade. Voorbeeld daarvan is een zusterfiliaal van de benadeelde onderneming dat een deel van de klap opvangt door de overloop van klanten .

5. Zijn deze criteria algemeen geldend of wordt er per geval een oordeel geveld?

Antwoord:

De toetsingscriteria zijn algemeen geldend maar er moet per verzoek een individuele beoordeling gemaakt worden of men in aanmerking komt voor een compensatie.

6. Bestaat er een budget waaruit schadevergoeding kan worden betaald?

Antwoord:

Er is geen apart budget voor vergoeding van nadeelcompensatie. De expertisecosten worden uit het daarvoor bestemde budget betaald en indien een vergoeding betaald moet worden wordt gekeken of het bedrag uit het reguliere budget dan wel uit de projectkosten moet komen. Indien de kans bestaat dat er een aanzienlijk bedrag zal worden uitgekeerd, wordt hier melding van gemaakt in de risicoparagraaf.

7. Bent u met ons van mening dat een fatsoenlijke regeling nadeelcompensatie wenselijk is?

Antwoord:

Ja, de regeling moet echter wel vergelijkbaar zijn met regelingen zoals die gelden in andere grote steden.

Naast een geldelijke vergoeding is het echter ook mogelijk om ondernemers op andere wijze te compenseren of tijdens het werk te faciliteren. Indien een ondernemer een verzoek indient en alle informatie verstrekt wordt aan de hand van objectieve maatstaven gekeken of de ondernemer in aanmerking komt voor een compensatie.

Dat een verzoek meestal niet tot uitbetaling komt is, in het merendeel van de gevallen te wijten aan het ontbreken van informatie (iets waarvoor een ondernemer zelf verantwoordelijk is) of een actieve risicoaanvaarding.

Waar nodig wordt een onafhankelijk expert gevraagd een oordeel te geven over het verzoek. Vanwege de hoge kosten van deze adviezen wordt wel eerst getoetst of een verzoek kennelijk gegrond is.

8. Bent u met ons van mening dat er een budget voor schadevergoeding moet worden benoemd?

Antwoord:

De Raad kan een budget benoemen voor nadeelcompensatie. Het is echter moeilijk aan te geven hoe hoog dit budget moet zijn omdat dit afhangt van de het aantal ondernemingen dat nadeel ondervindt, de duur van het nadeel en het soort bedrijf. Bij de aparte projecten is dit beter van te voren in te schatten. Bij de vaststelling van de projectbudgetten zal (mogelijke) vergoeding in het kader van nadeelcompensatie begroot moeten worden. Deze vergoeding kan ook in natura gegeven worden.

9. Bent u met ons van mening dat de Haarlemse ondernemers moeten weten waar ze aan toe zijn als ze de gemeente aanspreken voor geleden schade als gevolg van gemeentelijk handelen?

Antwoord:

Deze voorlichting wordt gegeven. Bij een verzoek om nadeelcompensatie wordt de ondernemer uitvoerig ingelicht over de procedure en de criteria waaraan wordt getoetst. Dit gebeurt schriftelijk.

Het moet duidelijk zijn dat niet ieder nadeel dat ontstaat omdat de gemeente zich van haar wettelijke taak kwijt en bij projecten die het algemeen belang dienen, altijd gecompenseerd zal worden. Er moet duidelijk sprake zijn van een abnormaal maatschappelijk risico.

10. Welke maatregelen gaat u nemen om bovengenoemde problematiek op te lossen?

Antwoord:

De huidige praktijk zal beoordeeld worden op billijkheid. Indien blijkt dat de huidige normen leiden tot onbillijke situaties zullen zij worden aangepast. Hiertoe zal een beleidsnota worden gemaakt.

Het is echter goed om te realiseren dat in een stad als Haarlem iedere ondernemer in meer of mindere mate te maken krijgt met tijdelijk ongemak of zelfs wijzigingen in de infrastructuur. Dit behoort en moet ook tot het normaal maatschappelijk risico blijven behoren.

Zeker nu veel bedrijven door de slechte economische situatie getroffen worden, zal de gemeente ervoor moeten waken dat zij aan de hand van de hierboven omschreven criteria blijft toetsen en niet voetstoots aanneemt dat ieder omzetverlies ook een direct causaal verband heeft met het werk. Dit zou oneerlijke concurrentie in de hand werken.

Ook - zoals nu al vaak de praktijk is - zal bij uitvoering van projecten aandacht zijn voor de bereikbaarheid van de onderneming (vaak wordt een project in fases uitgevoerd om de overlastperiode zo klein mogelijk te houden en worden borden geplaatst of andere afspraken gemaakt). Waar mogelijk wordt met de ondernemer gekeken of op andere wijze compensatie mogelijk is. In het verleden is dat bij projecten in de Damstraat en Kleverparkbuurt gebeurd. Hier kan gedacht worden aan verruiming van openingstijden, tijdelijke verplaatsing van de onderneming, verlaging precario of hulp bij laden/lossen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

ing. S.M.M. Borgers,

de burgemeester,

mr. B.B. Schneiders